

גליון

מעיונא דמלכא

כב

שיעורי הקדמה ללימוד
תורת החסידות
מב"ק מהן אדמו"ר שליט"א

יו"ל ע"י
מכון 'שפה ברודה'
דחסידי קאסוב

**כל הוצאות
עדיבת זהו"ל של הגליון**

נתנדב ע"י

ידידינו היקר שבמקרים
דודף צדקה וחסד בכל מאדו זהונו
בונה ומקים עולמות של תורה וחסד
איש האשכולות העושה גדולות

הרוצה בעילום שמו

לע"נ

הרה"ח מו"ה מרדכי ב"ר חיים אריה ע"ה
וזוגתו מרת טויבא רבקה בת ר' יעקב יואל ע"ה

הרה"ח מו"ה שלום נחמן ב"ר חיים ע"ה
וזוגתו מרת דבורה בת ר' משה אהרן ע"ה

והרה"ח מו"ה חיים אליהו ב"ר זאב ע"ה
וזוגתו מרת שיינדל בת ר' אלעזר ליפא ע"ה

זכות הפצת מעיינותיו של אור שבעת הימים מרן הבעל שם הק'
ותלמידיו ז"ע, יגן בעדיו שירוזה רב נחת דקדושה מכל יוצ"ח ושיתברך בכל
מעשי ידיו בשפע ברכה, והצלחה בכל עסקיו, וימצא חן וחסד
בעיני אלקים ואנשים בכל הפציו, מתוך עושר
ואושר שלות הנפש והרחבת
הרעת כל ימי חייו

**כל הזכויות שמורות
לקבל הגליון מדי שבוע בשבוע**

ע"י e-mail

יש לפנות להמערכת

במס' 5892-686-917

או אל toraskosov@gmail.com

נערך ונסדר ע"י:

ישר
Publishing & Production
718.484.2189

יסודות והקדמות ללימוד ספרי החסידות

כליל תפארת בראשו נתת לו

מישה רבנו היטה את העולם כולו להשי"ת, בכח
דביקותו בלבת אש התורה

התורה ונותנה - מישה רבנו, אחוזים שניהם במידת תפארת

עומדים אנו במאמר הגומר והמסיים של ביאור 'מדת התפארת', אחר שזכינו לקנות קניני נצח לידע איזה דרך יבור לו האדם להידבק בה על פי אורו הבהיר בשחקים של אור שבעת הימים מרן ה'בעל שם טוב הקדוש' זי"ע והניאותים הימנו, כי הוא המורה לנו לדורנו, וברוך רחמנא דסייען.

בראשונות השמענו, כי מדת התפארת הגדרתה, היפוך הדין והבאת רחמים תחתיו על ידי מציאת השי"ת גם בתוככי הצער והיגון ומקום האופל והחושך, מכח משיכת הלב לגבוה להשיג ולמצוא את נקודת החיות האלוקית שבכל דבר ומקום. והכי קרא שמה 'תפארת', כי 'תפארת דא קוב"ה' (זוהר הקדוש ח"ג הנה. ברע"מ ועוד) הממלא ומסובב כל עלמין^א. ועוד זאת אמרנו, כי בכלל ה'תפארת' הוא, שאותו איש שיקוד

א. וזהו שבספרי המקובלים הספירות ורגליו, מכל מקום כולם מתקבצים ומחברים לאמצע שהוא הגוף, וכמו כן הוא במידות הקדושות, שאף על

שיש באדם איברים נוספים כמו ידיו ורגליו, מכל מקום כולם מתקבצים ומחברים לאמצע שהוא הגוף, וכמו כן הוא במידות הקדושות, שאף על

א. וזהו שבספרי המקובלים הספירות ורגליו, מכל מקום כולם מתקבצים ומחברים לאמצע שהוא הגוף, וכמו כן הוא במידות הקדושות, שאף על

א. וזהו שבספרי המקובלים הספירות ורגליו, מכל מקום כולם מתקבצים ומחברים לאמצע שהוא הגוף, וכמו כן הוא במידות הקדושות, שאף על

אש בלבו לדבוק בה' אלהיו, זוכה שמהותו משתנית לטובה, ותחת היותו בשר ודם, הרי זה נתקדש להיות עולת קדש קדשים, שעורו ובשרו הנראים גשמיים, נעשים חלקי גבוה מחמת כבוד ה' הירוד לשכון בתוכו, בכח שמתגלה הארת ה' החבויה בגופו, שהוא אינו כלל יצור אנושי אלא אלוקות שירדה לעולם. ולהגיד אמרנו כי ישר, הבאנו תימוכין מפי ספרים וסופרים כאשר יראה המעיין ויקחנו משם.

באחרון החביב מכולם בחרנו אפוא, לפאר ולבאר עוד שני מושגים ידועים הנכללים ב'תפארת', להשלים היריעה והידיעה עד היכן שידנו יד כהה מגעת. העניינים שיתבארו הכא הם שנים הבאים כאחד: א. הקשר של קיימא בין משה רבנו שאף על פי שעיקר מידתו היא מידת הנצח (זוהר הקדוש ח"ב רעו), מכל מקום חזינן בהרבה מקומות שהיה תקיף וחזק ואחוז אף במידת התפארת בכל מאד, וכמאמרם ז"ל ב'זוהר הקדוש' (תיקו"ז ת"י יג כח.) על 'עמודה דאמצעי'תא' – מידת התפארת: 'משה איהו דיוקנא דעמודא דאמצעותא'. ב. ועוד זאת, ביאור הידוע שהתורה נקראת 'אמת' ושורשה בתפארת. ונבוא היום להסביר סוד זה של 'משה אמת ותורתו אמת' (ב"ב עד.) אשר צוה מורשה לעולמי עד לקהילת יעקב.

התרי"ג מצות מאירים את תרי"ג איברי וגידי האדם שיהיו אלוהיים

להבין את זאת, נשוב על דבריו הנעימים [במאמר הקודם] של ה'באר משה' מקאז'ניץ (פרשת חקת), הדולה ומשקה ממימיו הנאמנים של

'עמודא דאמצעי'תא דרגא דמשה'
(תיקו"ז ת' יב כז., ת"י כא נה.) **'רעי'א מהימנא וכו' אנא דרגא דילי עמודא דאמצעי'תא'** (זוהר הקדוש ח"ג רעה).

ג. זה לשון ה'זוהר הקדוש' בכמה מקומות: **'אורייתא איהי תפארת דמני'ה נפקת'** (תיקו"ז הקדמה ו.). או: **'לית**

פי שיש דרכי הנהגה שונות, ככלות הכל הם מחוברים לנקודת האמצע שלהם שהיא מדת התפארת המורה על שמו ית'.

ב. וראה עוד מעניין זה: **'משה, דרגא דילך עמודא דאמצעי'תא, וביה אשתדלת בכל יומין דילך'** (ח"ב קיד:).

אביו הגדול מרן המגיד הקדוש זי"ע בלשון המובנת לכל, מהי בעצם מדת התפארת אותה איותה נפשינו, ומן הבאר ישקו העדרים לפרש את שהצבנו בראש, ושמעו אמריו כי נעמו: 'עיקר הייחוד שבמרום - יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, נעשה עם ישראל ועל פי מעשיהם הטובים, ולערך עבודתם השלימה - ככה גורמים הייחוד במרום שיתייחד הצדיק דלעילא [הקב"ה] עם השכינה הקדושה. וכל זה [היינו, ייחוד זה נעשה בצורתו] בפרק התחתון הם ישראל דלמטה שהם בעולם הזה בפרק התחתון כמדובר עמהם ולערך מעשיהם נעשה היחוד במרום. וזהו רמז הכתוב (במדבר כא טז) 'ומשם בארה', 'באר' הוא השכינה הקדושה כנודע (זוהר הקדוש ח"א קלה): והצדיקים הם איברין דשכינתא (שם ח"ב קיח, תיקו"ז תי' כא נג). ובפרט שמילת 'באר' אותיות 'אבר' (לקוטי תורה פרשת ויצא) לרמזו על זה שהצדיקים הם איברין דשכינתא, שכל עוד שאדם התחתון מקדש אבר אחד מפרטי איבריו, ככה נעשה פעולתו גם כן במרום דוגמתו בשכינת עוזו יתברך כביכול, יד תחת יד ורגל תחת רגל, וכן בכל פרטי איבריו, כפי שמקדש ומטהר האדם כל פרטי איבריו בקומת עצמו, ככה נעשה התיקון לעומתו במרום באיברין דשכינתא כביכול כמבואר כל זה היטב בספרי קדמונינו' וכו'.

ממשיך הרב ואומר: 'ואם נפשך לומר, במה אזכה לכל השבח הזה שהבורא ברוך הוא שהוא אין סוף ישרה שכינתו עלי שאני קרוץ מחומר וגשמי וחומריי חומר עכור וגוש עפר'. דאף אמנם שהטיבו אשר דברו שהאדם יכול להיות בצלם דמות תבנית המקום, שמא הדברים מכוונים רק ליחידי סגולה שבדור שנפשם משתוקקת לגבוה, ועל כן שכרם הרבה מאד שזוכים שגופם נעשה מעון לשכינה, אבל לא להם ולנו הנמשכים אחר תאוות הגוף לבנות את בית אלהינו, ומה חלקנו עם השגות נפלאות שכאלו. לדידן יאמר, כי 'לזה נתן לנו השי"ת ברוך הוא תורתו הקדושה הכלולה מרמ"ח מצות עשה ושס"ה מצות לא תעשה שהם תרי"ג

תורה אלא עמודא דאמצעייתא. (ח"ג) בדיוקנא דעמודא דאמצעייתא' (ח"ג)
(טז). ובמקום אחר: 'תורה איהי רעה:).

עיטין ואורחין (זוהר הקדוש ח"ב צו: ועוד), לתת [ל]האדם עצות לנפשו על ידם, לידע איך להתדבק בהבורא ברוך הוא, וכל שמקיים מצוה אחת מרמ"ח מצות עשה, מקדש אבר אחד מפרטי רמ"ח איבריו המרומז נגד אותה מצות עשה. ובהישמר את עצמו מ'לא תעשה', מקדש גיד אחד מפרטי גידיו כידוע (זוהר הקדוש ח"א קע:). ועל ידי שמייחד האדם כל פרטי איבריו וכל חושיו וכוחותיו אליו יתברך ולעבודתו באמיתיות לבבו ושלמות הגמור, ממילא על ידי זה נעשה מרכבה שלימה להשראת השכינה הקדושה, וישרה השי"ת ברוך הוא שכנתו עליו, ובלעדי זה כשהאדם חס ושלום אינו מייחד כל פרטי איבריו עם כל הכוחות וחושים שלו אליו יתברך ולעבודתו, הוא חס ושלום כבוי ומופסק מאתו יתברך.

וזקן שגמר אומר 'הוא הבאר', כלומר, הוא השכינתא קדישא שישראל זוכין אליה שתשרה עמהם, הוא על ידי זה 'אשר אמר ה' למשה אסוף את העם' - לאסוף את ישראל עם כל פרטי איבריהם וכל החושים וכל הכוחות שלהם שלא להיותן בבחינת 'עם' - מלשון גחלים עוממות (ברכות נג:), דהיינו, לבלתי היותן כבויין ומופסקין ומקוררין חס ושלום מדביקותו ית', כי אם לקשר ולייחד כל האיברים וכל החושים וכל הכוחות שלהם אליו ית' לעבודתו כנ"ל. ואז 'אתנה להם מים'. [מים] גימטריא צ', כלומר, שאז יזכו שאתן להם הצדיק דלעילא להתייחד אתם עימהם בייחוד עצום ונפלא'.

קצרים של דברים, האדם משוכלל ובנוי מרמ"ח אברים ושס"ה גידים, להחיות בהם נפש להיות עלי אדמות ולעשות את כל הצטרכויותיו. מגלים לנו רבותינו רזא דנא, שאיברי האדם אינם בשר ודם שבאו לשרתו למען יוטב לו, אלא הם בעצם לבוש וכסות עינים למהותם האמיתית צורת האדם העליון העשוי בתפארה מבנין נאה של ספירות עליונות (תיקו"ז הקדמה יז, זוהר הקדוש ח"ב עה:). 'כי בצלם אלהים עשה את האדם' (בראשית ט ו), וכל איבר וגיד של איש ישראלי בנוי ומשוכלל כנגד

ד. ראה בספר 'אור מלא' (קאסאן, פרשת משה אסטרהיד זצוק"ל [הוא הרה"ק שמות]: 'שאל נשאל הרה"ק רבי רבי משה מזאמושטש זי"ע בעל

ה - כליל תפארת בראשו נתת לו -

מצוה אחת שבתורה^ה. וזה כל עיקר עבודתנו בהאי עלמא, להפוך כל 'אבר' גשמי שתהיה 'באר' – [כביכול עצמיותו ית' הנקרא כן] המשפיע מטובו לבריותיו כבאר זה הנובע מים חיים. וככל שהאדם זוכה להכניע את גופו ויצרו שלא לתור אחר תאוותיו על ידי קיום מצות ה' הרמוזה באותו אבר, כך זוכה להסיר את הגוף הגשמי ולגלות את אור גופו האמיתי החקוק בו. וזהו שבחם של הצדיקים המכונים בכל כינויי אהבה 'איברין דשכינתא', לומר שזכו בכח מעשיהם לגלות את פנימיות גופו של איש ישראל שהוא בדמות עליון, עד שכל רואיהם יכירו שהפכו את קללת גופם - ה'אבר' ל'באר' של ברכה, כי אהבו את ה' בכל מאד, ונעשו אבריהם רוחניים עד

ה. עוד על ענין זה עיין ב'שומר אמונים הקדמון' [לרבי יוסף בן עמנואל אירגאס] (ויכוח הראשון אות סג). המהרש"א בחידושי אגדות (שבת נ:), מפרש על פי יסוד הנ"ל את דברי הגמרא 'רוחץ אדם פניו ידיו ורגליו בכל יום בשביל קונו, משום שנאמר (משלי טז ד) 'כל פעל ה' למענהו', שלא רק בפנים יש צלם אלהים אלא גם בידיו וברגליו, שכן 'נברא האדם דוגמא שלמעלה בעשר אצבעות ידיו ורגליו כדעת המקובלים'.

ו. כמו שכתב ב'זוהר הקדוש' (ח"ג רלא:): 'וכדין כל אברין דאינון ישראל וכו' דאינון אברי דמטרוניתא, 'נר ה' נשמת אדם' שכינתא קדישא'.

וכן מצינו ברעיא מהימנא (זוהר הקדוש קיח:): 'זכאה חולקך, דכגוונא דאנת ממליך לקודשא בריך הוא בכל אברים דשכינתא, דאינון בעלי מדות

מחבר ספר הקדוש 'ערוגת הבושם' על שיר השירים] על מה שכתב רבינו חיים וויטל זי"ע בשער הייחודים שהעינים והחוטם הם הו"ה וכן שאר האברים רומזים לשמות. והקשו, הלא כל הגוים אשר לא מבני ישראל הם יש להם גם כן חיתוך אברים כמו לישראל עם קדוש. והשיב דהנה פסקינן להלכה בהל' תפילין (או"ח סי' לב סט"ז) דכל אות צריך להיות מוקף גויל, ואם לאו אינו אות. ועל כן בני ישראל אשר אברים מוקפים ומוגדרים בגבול ומיצר, שלא יביטו בעיניהם רק על פי התורה, ולא ישמעו באזניהם דברים בטלים, ופיהם לא ידברו דברים בטלים ולשון הרע וכו', על כן אבריהם הם אותיות, מה שאין כן הגויים שמשתמשים באבריהם בכל מילי דאיסורא ואינם עושים היקף וגבול לאבריהם, אצלם אינם נקראים שמות הקדושים'.

שאינם יכולים לעשות היפך מרצון ה'. ובדרך זו יכול כל אדם למצוא כיצד להתעלות בקדושה של מעלה גם אם עדיין לבו אינו בוער עד לב השמים, כי כתר תורה מונח ומסור לכל, וכל הרוצה יבוא ויטול (יומא עב:), ובכח הדביקות בתורה ובמצות שהם כולם רוחניים, נעשה גם האבר

לא הרגיש בהם כלל, אבל אחר שקיימו המצוה של 'והעלהו' נתרשלו האברים ולא רצו לעשות עוד פעולתם מה שלא שמעו מפיו יתברך, כי הקב"ה לא אמר רק 'והעלהו' ולא לשחטו (ב"ר נו ח). לכך נאמר 'וישלח אברהם את ידו ויקח את המאכלת לשחוט את בנו', רצה לומר, שהוכרח לשלח את ידו בכח ובהרגשה ליקח את המאכלת, כי אחר שנשלם המצוה נפסק הזריזות. ושפיר אמר לו השי"ת 'אל תשלח ירך אל הנער', שאין אתה צריך להטריח כל כך ולשלח את ירך בכת, 'כי עתה ידעתי כי ירא אלהים אתה', רצה לומר, שכבר קיימת המצוה שאמרתי 'והעלהו' כו' אשר מזה אני יודע 'כי ירא אלהים אתה ולא חשכת' וכו' ומעתה אין אתה צריך להטריח יותר' (שפתי צדיקים פרשת וירא, וראה עוד באוהב ישראל ליקוטס, אגרא דכלה אות רכב ועוד).

וראה ב'אמרי אמת' (פרשת לך לך שנת תרצ"א): 'איתא (גדרים לב:) אברהם בגימטריא רמ"ח, שכל אבריו נתקדשו. ואיתא ב'זוהר הקדוש' (ח"ב קיח.) 'צדיקים אינן איבריך דשכינתא'. כשעושים רצונו של מקום, נעשים אברים דשכינתא'.

דכל ישראל מארי מדות אינון אברים דשכינתא'.

ז. בדרך זו פירשו ספרי החסידות מקרא שכתוב באברהם אבינו בעת העקידה 'וישלח אברהם את ידו ויקח את המאכלת לשחוט את בנו' (בראשית כב י), ולכאורה קשה לשון הכתוב 'וישלח אברהם את ידו' שנראה כשפת ייתור: 'ונראה, כי הזריזות של אברהם היה בלי שיעור, ותיכף כששמע מהקב"ה 'קח נא את בנך וכו' והעלהו לעולה' (בראשית כב ב) נזדרז מאד לקיים מצות בוראו יתברך ביראה ובאהבה ובדביקות גדול, עד שמגודל תשוקתו לא הרגיש את תנועות אבריו כלל, כי כל אבר ואבר שבו נתקדש כל כך, עד שעשו בעצמם מצות ה' בלא פעולת כוחו של אברהם. דהיינו, הרגלים הלכו מעצמם, והידיים עשו פעולתם מעצמם בלא כוחו והרגשתו כלל, כי כל האברים קשורים בלב, ולבו היה דבוק בה' ומשתוקק למהר לעשות מצות הבורא יתברך. ולכן תיכף כששמעו האברים הציווי 'קח נא וכו' והעלהו', אזי תיכף הידיים לקחו והרגלים הלכו, והוא מגודל דביקותו

הנראה גשמי מרומם לה', וביכולתו להשים 'באר' מים חיים תחת 'אבר' מגושם וחומרי.

זכך כותב הרב זי"ע בפרק מיוחד ב'ליקוטי אמרים' (פרק כג) שם הוא מרחיב ביסוד זה: 'ועל כן, גם אברי גוף האדם המקיימים המצוה שכח ובחינת המעשה של נפש האלהית מלובש בהם בשעת מעשה וקיום המצוה, הם נעשו מרכבה ממש לרצון העליון, כגון היד המחלקת צדקה לעניים או עושה מצוה אחרת. ורגלים המהלכות לדבר מצוה, וכן הפה ולשון שמדברים דברי תורה והמוח שמהרהר בדברי תורה ויראת שמים ובגדולת ה' ברוך הוא. וזהו שאמרו רבותינו ז"ל (ב"ר מזו ו) 'האבות הן הן המרכבה' - שכל אבריהם כולם היו קדושים ומובדלים מענייני עולם הזה, ולא נעשו מרכבה רק לרצון העליון לבדו כל ימיהם'.

מושג זה שהאדם מתהלך בין הבריות ויושב ומיסב עמם במחיצתם באכילה ושתייה, אבל לבו בל עמם כי לבו צועק אל ה' 'מתי אבוא ואראה פני אלהים' - למצוא גם שם את השי"ת, זוהי 'מדת התפארת' על רגל אחת, לפי שלבת האש המפעפעת מן הלב פנימה, הוי קשר סימן שתוכו רצוף אהבה לה' בכל מקום ומצב וזה כל מגמתו ורצונו גם בעוסקו בענייני העולם הזה^ט. וכשרואה ה' עד כמה משתוקק אדם זה ואין לו חפץ אחר אלא זה, אזי ממקומו הוא פונה ומשלים את רצונו

ט. נאה לציין מידי דברי בו, את שכתב ב'שו"ת מכתב סופר' (ח"ב יו"ד סימן כח) אודות אביו מרן ה'חתם סופר' זי"ע מעניין זה: 'כך היו דרכי אבותינו ורבותינו הקדושים זי"ע, עם עוצם קדושתם וחסידותם ופרישותם, גדלה צניעותם הצנע לכת עם ה', ועל פני כל העם נהגו מדת דרך ארץ כפי מה שיסבלו הבריות. וכך היתה מדתו של אדוני אבי מורי ורבי [ה'חתם סופר'] צ"ל זי"ע, כל מי שהיה

ה. וראה בבראשית רבה (סט א) שם דרשו את הפסוק (תהלים סג ב) 'צמאה לך נפשי כמה לך בשרי', שאמר דוד המלך לפני ה': '**כשם שנפשי צמאה לך, כן רמ"ח אברים שיש בי צמאים לך**'. וביאר ב"פה תואר' שם: '**לפי שחכמתו יתברך ניכרת ביצירת האדם בתיקון האיברים וכו', לכן ייחס הצמאון לה לרמ"ח אברים. אי נמי לפי שהמצות כנגד רמ"ח אברים**'.

והופך את 'כתנות עור' המושכים לרע, שיהפכו ל'כתנות אור' (ראה ב"ר כ א) ומתגלה ה'איבריך דשכינתא' בו ובנשמתו.

משה רבנו זיכך את הגשמיות כל כך עד שנתהפך להיות 'איש האלהים'

אחרי הודיע את כל זאת, הרי תשובה לפנינו מדוע זכה משה מכל האדם אשר על פני האדמה, שהקב"ה הניח לו כליל תפארת בראשו ודיבר עמו 'פה אל פה' (במדבר יב ח) בשלימות ההשגה. כי כוחו היה רב להושיע במידה זו, 'להאיר מתוך החשיכה' בתוך הבלי העולם הזה כי יש אלהים בארץ, כדחזינן מימיו אשר חיה קודם שהשי"ת נגלה אליו בסנה, שהלך לכל המקומות הנמוכים והשפלים (ספר הישר פרשת שמות, אבן עזרא במדבר יב א) והאיר משם את כבוד ה' מכח תשוקתו שבער כלבת אש עד לשמים כפי שנודע לו במראה הסנה כיצד מכל תהלוכות לבו נעשה לבת אש עד כסא הכבוד. ועל כן זכה להיות כלי תפארת ביד ה' שנתהפך להיות 'איש אלהים' (דברים לג א), עד כדי שהגוף לא יכל למנוע ממנו לעלות לשמים בעודו חי ולדבר עם ה' פנים אל פנים כדבר איש רעהו (שמות לג א) מבלי לאכול ולשתות מ' יום, כי כולו היה אש קודש לה'.

שנת תרל"ט): 'כי הבורא ית' נגלה אליו מתוך החושך, להודיעהו כי הגם שבני ישראל שרוין בגלות, מכל מקום ההתלהבות נמצא בתוכם רק שהוא נסתר. וזה שכתוב (שמות שם) 'הסנה בוער וכו' מדוע לא יבער הסנה, כי לפי רוב התלהבות הקדושה שנמצא אצל בני ישראל, הוא דבר פלא ונפלא איך מתקיים החושך וההסתור, והוא יותר פלא ונוראות הבורא ית' מנוראות של הגאולה'. וראה שם בעוד שנים שכתב כעין זה.

מתבונן בדרכיו, ראה כי תנועותיו בדבקות גדולה בה' ותורתו על פי כתבי האר"י הקדוש וזוהר הקדוש, באופן שבני אדם הפשוטים לא הרגישו בו בשום השתנות ממידת הציבור'.

י. ראה לדברי המדרש (שמו"ר ב ה): 'זירא מלאך ה' אליו בלבת אש מתוך הסנה' (שמות ג ב) – הדא היא דכתיב (שיר השירים ה ב) 'אני ישנה ולבי ער', אני ישנה מן המצות ולבי ער לעשותן'. וב'שפת אמת' (פרשת שמות

ט - כליל תפארת בראשו נתת לו -

ואלו הם אותיות מחכימות מדברי גאון עוזינו מרן הרמח"ל זי"ע (דעת תבנות פרק ג אות ע) הכותב את הדברים בקיצור ובתמצית ככל הדברים האלה: 'האלהים עשה הגוף הזה חומר עב וחשך, בלתי ראוי לאור באור קדושתו ית' מפני מזגו השפל, כי אין לבוא אל שער המלך ולבקר בהיכלו אלא שלמי ההכנה, קל וחומר ממלכותא דארעא. וזה החושך אשר מוטבע, הוא בחוקו של הגוף הזה, הוא השם בקרבו את כל התאוות הרעות השולטות בו, ועושה אותו עלול לכל המקרים הרעים המוצאים אותו. וזאת שנית - עשה הנשמה הטהורה, החצובה מתחת כסא הכבוד, והורידה ונפחה בתוך הגוף הזה לטהרו ולקדשו.

וזה מה שצריך להבין, כי אין סוף הכונה בביאת הנשמה בגוף לשתחיה אותו בחיי ההבל האלה, אבל עיקר ביאה זו הוא לזכך אותו זיכוך ממש, להעלותו משפל מדרגתו החומרית וחשכה אל המדרגה העליונה, להיות כמלאכי השרת. ודבר זה מצאנו כבר במשה רבנו ע"ה, שזכה וזיכך את חומריותו, עד ששב למדרגת מלאך ממש, וכבר ראו כל ישראל כי קרן עור פני משה' (שמות לד לה). וחונך ואליהו נתעלו לשמים בגופם ממש (מסכת דרך ארץ פ"א הי"ח), אחר אשר זככו את חומריותם זיכוך גדול. אך הדרך אשר בו תוכל הנשמה לזכך את גופה, הלא הוא במעשה המצוות וקיום התורה, 'כי נר מצוה ותורה אור' (משלי ו כג), וכל מה שהיא מרבה לקנות תורה ומצוות - מרבה זיכוך לגוף ההוא, וזכות לעצמה - שהיא מקיימת רצון קונה'.

ארי השתא עולים יפה דברי ה'זוהר הקדוש' (ח"ג ז, קטו, רסה). האומר, שלא מצינו שום דבר בתורה שמשנה רבנו אמרו מעצמו, וכידוע 'האומר שאין התורה מעם ה' אפילו פסוק אחד אפילו תיבה אחת אם אמר משה אמרו מפי עצמו, הרי זה כופר בתורה' (רמב"ם הל' תשובה פ"ג ה"ח). ממשיך ה'זוהר הקדוש': ואם תקשה ממה שאמרו (מגילה לא): 'קללות שבמשנה תורה משה מפי עצמו אמרן', הרי שמשנה בדה דברים מלבנו. דייק וראה שלא נאמר 'משה מעצמו אמרן' אלא 'מפי עצמו', ופירוש 'מפי', שאותו קול [היא מדת התפארת (ראה זוהר הקדוש ח"ב כה: ועוד)] אמרה

לו מה לומר. והם הם הדברים שמשה רבנו זכה להיות כולו קול ה' בהדר, עד שפיו היה פה השכינה ממש.

'והאיש משה ענו מאד' – 'והאיש משה עני מאד'

משיבארנו היטב את מעלת התפארת, שהאדם נעשה רוחני ממש, יש ביदנו מקום להעמיק ולהבין את שאמרו המקובלים (עץ חיים שער לא פרק ד) שמידת התפארת משתלשלת ויוצאת ממידת פרצוף דאבא (היא החכמה עילאה דעולם האצילות), והיא נקראת כמו 'בן' לה. כי להגיע לדרגה עילאה זו של 'מידת התפארת' – שיהא אדם חלק אלוה-ה ממש גם בגופו, נצרך להקדים ביטול גמור לפניה ללא סייג, ולהסיר מלבו כל רצון אחר זולתי לראות את פני ה', ואילולי זה אי אפשר להשיג דרגה זו של תפארת כיאות. וראה בעיניך מאיתנו אנחנו אלה פה היום, שאף על פי ש'הרשות נתונה לכל להיות כמשה רבנו' (רמב"ם הל' תשובה פ"ה ה"ב), ורבים וטובים רוצים להצליח ברוחניות, לא ראינו ושמענו על איש שהגיע אפילו לדרגה מעין זה, ולמה זה לנו. אין זה אלא לפי שחסר אצלינו הביטול והרצון הגמור להיות עבדי ה' ולוותר עבור זה כל מנעמי העולם, ולכן כל עוד ואנחנו פוסחים על שני הסעיפים ונהנים מגשמיות ובד בבד מבקשים ליהנות מזיו השכינה, רחוקה הדרך מאד.

זעל כן התוודע מדוע זכה משה 'לראות בתפארת' בדרגה שלא היה מי שישווה לו, לפי שתשוקתו הגיעה מתוך שלימות הביטול לפני ה', כבן המתבטל ל'יסוד אבא' – אל אביו בשלימות הדעת, ביודעו ששם מונח הטוב ביותר. תא חזי עד היכן בא אצלו ביטול הגשמי מפני הוד ה', ממקרא שכתוב שבאותם ארבעים יום שעלה לראש ההר לקבל את הלוחות, 'לחם לא אכל ומים לא שתה ויכתוב על הלוחות את דברי הברית עשרת הדברים' (שמות לד כח), שהיה כולו בשלימות הביטול ולא עלה בלבו כלל מהיכן יומשך לו חיים, והשיב את נפשו רק מראיית אור פני מלך חיים אשר אהב. לכשנרצה, זה גם הטעם שמשה רבנו גירש את אשתו ודר לבדו, לפי שהוא היה משולל מכל תאוה וצורך גשמי, והתורה היתה

יא - כליל תפארת בראשו נתת לו -

לו ה'אשת חיל', ועל כן כשסיפרו אהרן ומרים בגנותו כי אשה כושית לקח ויגרשה, חרה לה' מאד וירד ממעון קדשו להוכיחם בדברים 'מדוע לא יראתם לדבר בעבדי במשה' (במדבר יב ח), במשה רבנו שהיה כל כולו אלוקות ברוב תבערת לבו - שהשי"ת דיבר עמו פה אל פה במראה ולא בחידות, ולא היה באפשרי כלל שיהיה לו איזה טעם ונגיעה בגשמי, והדיבור עליו הרי זה כזלזול כלפי מעלה כביכול.

זמנה לנו עוד כי נרחיב על ענוותנותו - ביטולו של משה, אחר דברי הקב"ה בעצמו שהעיד עליו 'והאיש משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה' (במדבר יב ג), ופירוש 'מאד', שמשה רבנו לא היה רק בגדר ענו שהחזיק עצמו שפל, אלא 'ענו מאד' שהיא תכלית הנמיכות שיש בעוונה, כפי שכותב הרמב"ם (הל' דעות פ"ב ה"ג) 'שאין דרך הטובה שיהיה אדם עניו בלבד אלא שיהיה שפל רוח ותהיה רוחו נמוכה למאד, ולפיכך נאמר במשה רבינו 'ענו מאד' ולא נאמר ענו בלבד'. והגיד הרמ"ע מפאנו זי"ע (מאמר חיקור דין ח"ג פ"ג א) שענוותנותו כי רבה, זה סוד מה שהווא"ו שבתיתבת 'ענו' היא ווא"ו קטיעא שנראה כמו שכתוב 'עני': 'כי לא היה חושב עצמו למאומה', והיה דומה בעיניו לעני העומד בפתח הסומך ובוטח באחרים ולית ליה מגרמיה כלום.

ממשיך הרמ"ע מפאנו ואומר, אם ראה ראינו מתיבת 'ענו' שהיה 'עני' ונבזה בעיניו, ייאמר נא שמשם גם נוכל ללמוד על שכרו כי רב - שזכה לרוחב דעת להכיר את בוראו. כי אומרו 'עני' ירמוז, שאף על פי שזכה לקבל מידי ה' מתנות שלא ניתנו לאיש, עדיין השי"ת מביט עליו כאילו אין בכל מה שזכה להוציאו מגדר עני המחוסר כל, מחמת שמגיע לו עשרה ידות יותר מזה, וכלשונו: 'לפי שאין עולמו מקומו כי קטון מהכיל מתן שכרו'. וזוהי מדת התפארת שהאדם זוכה להיות כולו אלוהי מבלי גבול ומדה, מדה כנגד מדה ללבו הרחב התאב לשמוע דבר ה'. אכן, במקום אחר למד הרמ"ע (יונת אלם חלק א פרק ג) שזה פירוש הכתוב (במדבר יב ח) 'פה אל פה אדבר בו ותמונת ה' יביט', שמשה רבנו זכה, לכח ראייה אלוהי - 'תמונת ה' יביט' להיות כולו מרומם ומזוכך, וכפי שכתב ששבח זה של 'תמונת ה' יביט' היא: 'תמונה הכוללת לתורה ולנמצאות,

על האופן שהשי"ת מביט בה, זכה משה גם הוא לאותה ההבטה^{יא}. והם הם הדברים הנקנים בביאורנו עד כאן, על גודל מעלת התפארת.

משה רבנו התנבא בלשון 'זה הדבר' על שם שראה באספקלריא המאירה

הארה גדולה זו של ביטול החומר מכל וכל עד שהמהות הופכת להיות רוחנית, קרויה בדברי חז"ל גם 'הסתכלות באספקלריא מאירה'. ולהבין את זאת מה רב טובה של אספקלריא מאירה על פני זו שאינה מאירה, נפתח במשל פינו למה הדבר דומה, לקרב את הדברים אל הלב. לרבים מאיתנו יש בריל"ן [משקפיים] שתפקידם לשפר ולחדד את הראיה מקרוב ומרחוק. מטבע הדברים, מידי זמן מה צריכים לנקות את זגוגיותיהם מעפר ואבק וטביעות האצבעות שנדבק בהם, על מנת להיטיב את הראיה שתהיה כבראשונה. והנה, לית מאן דפליג שגם לולא פעולת הניקוי ניתן להביט ולראות בבתי העיניים למרחקים, לפי שאין דבר אמיתי המסתיר ומונע להביט בו נכחו, אכן, מה שהשתנה למעליותא הוא, שקודם לכן הראיה מעורבת יחד עם לכלוך של אבק ועפר, לא כן עתה שטובה ראייתה וניתן לומר על כל דבר מה הוא במראה ולא בחידות. וזהו גם נמשלו, הסתכלות באספקלריא המאירה פירושה הבטה ללא שום מפריע, ואילו אספקלריא שאינה מאירה היא ראייה מעוממת ובלתי מזוככת^{יב}.

לעת כזאת נבין את שאמרו חז"ל (ספרי מטות ל ב, ויק"ר א יד) שמשוה רבנו זכה לדרגה עילאה שהיה מתנבא בלשון 'זה הדבר' מפני שהיה

כן ההבטה של משה רבנו ע"ה מה שהיה ומה שיהיה הבטה של משה היתה התמונה של הבטת השי"ת^{יג}.

יב. לא נכחד, כי חילוק זה שכתבנו בין אספקלריא המאירה לשאינה, היא ביאור הפשט כדי לסבר את האוזן על

יא. וכך אמר הרה"ק מקאצק זי"ע (אמת ואמונה אות תתסב): "ותמונת ה' יביט' (במדבר יב ח). ויש להבין, הלא [השי"ת] אינו גוף ולא תמונה [ואם כן כיצד ניתן להביט בו כביכול]. רק הפירוש 'ותמונת ה' יביט' כמו שהשי"ת מביט מה שהיה ומה שיהיה, כך היתה גם

רואה באספקלריא המאירה, ואילו שאר הנביאים ואפילו אבות העולם היו היה דבר ה' עליהם רק ב'כה אמר ה' משום שלא זכו לראות באספקלריא המאירה": 'ד'זה הדבר', משמע הדבר עצמו ברור ששמע מהקב"ה ונקרא 'אספקלריא המאירה', מה שאם כן בשאר נביאים דלא היה מדבר להם אלא בחידות או על ידי חלומות, ונקרא 'אספקלריא שאינה מאירה', אבל למשה היה מדבר הדבר עצמו שיאמר לבני ישראל כענין שנאמר (במדבר יב ח) 'פה אל פה אדבר בו במראה ולא בחידות' (שפתי חכמים במדבר ל ב אות ז). וכל זה היה לרוב השגתו ודרגתו הגדולה שלא קם עוד נביא בישראל כמשה אשר ידעו ה' פנים אל פנים" (דברים לד י).

ברם את זה עצמו צריך לדעת, מהיכן משך משה רבנו את כח ההבטה אלוהית באספקלריא המאירה שלא זכו בה איש לפניו ואחריו לעפר

במראה אליו אתודע וגו' לא כן עבדי משה' וגו', וכתוב (שם פסוק ח) 'פה אל פה אדבר בו'.

יד. ראה עוד לדברי ה'שפת אמת' (פרשת שמיני שנת תרל"א) על הפסוק (ויקרא ט ו) 'זה הדבר אשר צוה ה' תעשו': 'והנה מפרש הפסוק שכל עשיות שלהם יהיה רק 'אשר צוה ה', כי בכל דבר שבעולם יש רצון ומבוקש השי"ת כמו שכתוב (אבות פ"ו מ"א) 'הכל לכבודו ברא', אך שנסתר זה וצריכין עבודה למצוא אותה הנקודה פנימיות שיש בכל דבר, ולמי שמבורר נקרא 'זה הדבר'. והוא בחינת משה אספקלריא דנהרא. ועבודת בני ישראל הוא להביא הארה זה תוך העשייה ממש, וזה שכתוב 'זה הדבר וכו' תעשו', שיבררו במעשיהם בחינת 'זה', 'וירא אליכם כבוד ה',

פי השגתינו בשכלנו הדל, אך לצד האמת הריהו עמוק עמוק ומי ימצאנו, ואין כאן מקומו.

ג. זה לשונם ז"ל במדרש: 'מה בין משה לכל הנביאים, רבי יהודה ב"ר אלעאי ורבנן. רבי יהודה אומר: מתוך תשע איספקלריות היו הנביאים רואים וכו', ומשה ראה מתוך איספקלריא אחת וכו'. רבנן אמרין: כל הנביאים ראו מתוך איספקלריא מלוכלכת וכו', ומשה ראה מתוך איספקלריא מצוחצחת'.

וב'זוהר הקדוש' (ח"ב פח:): 'תנינן, משה חמא מאספקלריא דנהרא, וכלהו נביאי לא חמו אלא מגו אספקלריא דלא נהרא, דכתיב (יחזקאל א א) 'ואראה מראות אלהים', וכתוב (במדבר יב ו) 'אם יהיה נביאכם ה'

מי יקום. אין לנו אלא להשתמש באורו הגדול של מרן 'האר"י הקדוש' (שער רוח הקודש ב.) עת גילה סוד נסתרים, שזה היה מחמת שהסתכלותו הייתה במידת התפארת, שלא כמו נביאי האמת והצדק האחרים שאחזו בהסתכלות רק מבעד 'מדת המלכות' ולכן לא יכלו להשיג ראייה מבוררת כמותו, וזה לשונו: 'גם מצינו כי משה רבינו ע"ה התנבא מאספקלריא המאירה ושאר הנביאים נתנבאו מאספקלריא שאינה מאירה, ונודע הוא, כי ב' כינויים אלו הם בתפארת ומלכות'.

הדביקות בה' כוחות הנפש שיש בתורה, זוכה להאיר בקרבנו את כוחות נפשו

ועתה, לשעוות חנונים לא נאטום אזננו, לשואלים ואומרים, הראינו לדעת שמשנה רבנו זכה ליקר ולגדולה מחמת לבו שיקד באש קודש בביטול שלא היה כמוהו, ובכן כיצד נבוא אנן אל המלך, בעומדנו עשר מעלות למטה הימנו, והורנו את הדרך המסורה לנו.

להם ולדכוותן נעלה על ראש שוב בהרחב דבר את שאמר בספר הקדוש 'באר משה', שהגיעה בתורה ובמצות ה', מתקנת את איברי האדם עד שהבשר הגשמי נדחק מחמת דוחק האור הרוחני המאיר בו שהיא צורת האדם האמיתית. ולהבין את זאת, מה יש בתורה שבכוחה להפך גוף עכור לגוף רוחני, יאה ונאה להביא מדברי ה'דגל מחנה אפרים' (פרשת האזינו) הכותב משם זקנו אור שבעת הימים ה'בעל שם טוב הקדוש' זי"ע בזה הלשון: "זאת התורה אדם" (במדבר יט יד), כמו שיש באדם רמ"ח איברים ושס"ה גידים, כן יש בתורה רמ"ח מצוות עשה ושס"ה לא תעשה, וכל מצוה שייך לאבר פרטי מהאדם, כדי לחיות האבר ההוא ממקור המצוה ההוא (זוהר הקדוש ח"א קע). נמצא, מכל התורה בכלל נובע חיות לכל

מכל הדברים נתעלה להשי"ת על ידי הקרבנות ושאר עבודת המשכן והמקדש שעל ידיהם נתברר השראת השכינה בתחתונים'.

הוא הנקודה הפנימיות שיש באותו מעשה עצמו כמו שכתוב (ישעיה ו ג) 'מלא כל הארץ כבודו', ועל ידי עבודת בית המקדש נתברר זה, כי

האדם, וכמו שיש באדם חמש בחינות: נפש, רוח, נשמה, חיה, יחידה. כן יש לתורה הקדושה גופי תורה ורוחניות התורה: פשט, רמז, דרוש, סוד, רזין, סתימין. וכמו שאמר אדוני אבי זקני זללה"ה על 'אנכי' (שמות כ ב) ראשי תיבות א'נא נ'פשי כ'תבית י'הבית (שבת קד.), נפשי היינו התורה וכו'. ולכך כפי השתדלות וגיעות האדם בתורה, כך היא חיות הקדושה שממשיך לעצמו, או נפש התורה או שאר בחינותיה, והוא שמובא ב'זוהר הקדוש' (ח"ב ד:): 'זכה יהבין ליה רוח'טו עיין שם'. פירוש, כשם שהאדם בלול מה' כוחות הגדולים כל אחת מחברתה, כך גם לתורה הקדושה שהיא עצמותו ית' ממש כמאמר 'אנא נפשי כתבית יהבית', יש דרגות זו למעלה מזו, וככל שזוכה האדם לעלות עוד דרגה בשלבי הסולם העולה לגבוה בלימוד התורה, כך מתקיים גם בסולם שכנגדו, שגופו נדבק באור שכנגדו ברוחניות, והבשר הגשמי מפנה את מקומו לאבר הרוחני המאיר ובא מקרבו.

דבר זה - שיכולים להיות ממש בבחינת אלוקות על ידי ריבוי היגיעה בתורה, מתורת משה רבנו למדנו, שאמרו חז"ל (נדרים לח.) שבאותם ארבעים יום שהיה למד תורה מפי הקב"ה, לא קנתה התורה שביתה בלבו, והיה לומד תורה ומשכחה, עד שביום האחרון ניתנה לו התורה במתנה. ולמה עשה ה' כן ולא נתן את תורתו ישר באופן שלא ישכח. אין זה כי אם שלפי שמשה רבנו היה כלליות הכל, לכן היה עליו לעבור

טו. זה לשון ה'זוהר הקדוש' במילואו: 'תא חזי, בר נש כד אתיליד, יהבין ליה נפשא מסטרא דבעירא מסטרא דדכיו מסטרא דאלין דאתקרון אופני הקודש. זכה יתיר יהבין ליה רוחא מסטרא דחיות הקודש, זכה יתיר יהבין ליה נשמתא מסטרא דכרסייא, ותלת אלין אינון אמה עבד ושפחה דברתא דמלכא. זכה יתיר יהבין ליה נפשא בארח

אצילות מסטרא דבת יחידה ואתקריאת איהי בת מלך. זכה יתיר יהבין ליה רוחא דאצילות מסטרא דעמודא דאמצעיאת ואקרי בן לקודשא בריך הוא וכו'. זכה יתיר יהבין ליה נשמתא מסטרא דאבא ואמא וכו', זכה יתיר יהבין ליה יהו"ה בשלימו, דאתוון יו"ד ה"א וא"ו ה"א דאיהו אדם בארח אצילות דעילא ואתקרי בדיוקנא דמאריה'.

את כל המצבים, ללמד שכדאי לזכות להשיג תורה שהיא שמא דקודשא בריך הוא ממש, נצרך להתייגע בעמל רב ולזכך עצמו מכל וכל, ורק לאחר מכן מקבלים הארת ה'.

לימוד התורה מתוך ביטול שפלות וענוה

דברי האמת והצדק 'כפי השתדלות ויגיעות האדם בתורה', אין כוונתם רק על פי פשוטם לזרז על ריבוי לימוד התורה בשעות ויגיעת מח האדם, אלא בעיקר למה שהזהיר מרן ה'בעל שם טוב הקדוש' זי"ע רצוא ושוב (ראה בעל שם טוב פרשת נח אות פז והלאה), שצריך לגשת ללימוד התורה מתוך ביטול וידיעה, שאין לנו שום הבנה בתורה שהיא חכמתו של הקב"ה, וגם אחר ששכלינו הקט מבין דבר מה, חלילה לנו לחשוב כי אלו הם פירוש הדברים לעילא, אלא עלינו לבטל את כל ההרגשים הגשמיים ולדעת שאף שהשי"ת חפץ שילמדו תורה על פי הבנת שכלנו, עדיין לית מחשבה תפיסה ביה כלל. ורק על ידי הכנה והגשה בדרך זו, ניתן לקבל את אור התורה ולהתקרב קמיה דקוב"ה. וזה פשוט גם על פי שכל, כי אם הלומד תורה חושב מחשבות שהתורה פשוטהבעיני שכל ואינו מאמין שה' מצוי בגנזי האותיות, שוב אין בתורה כח לסייע לו כי הוא עצמו אינו מאמין שיש לתורה כח הנסתר שה' שוכן בתוכו, אבל כשאדם לומר תורה מתוך ביטול וענוה ומאמין שלמרות עמלו הרב, עדיין אין חקר ותבונה להשיג את קדושת התורה, אזי השי"ת בא ונדבק בו כמשפט אשר חרץ הלומד בעצמו שה' נמצא בתורה. וכאשר ייגע עצמו

מעצמו, בחינת התפשטות הגשמיות. ולבסוף ניתן לו במתנה, היינו, שלהדורות הבאים אחריו ניתן לו במתנה, שגם בלי התפשטות הגשמיות יוכלו להיות דבקים בתורה, וכל זה מכח מתנתו של משה רבנו לנו.

טז. וראה ב'בקדושת לוי (ליקוטים) שכתב לבאר, שאת התורה אי אפשר לקבל רק על ידי מסירת נפש, כמו שמצינו במתן תורה שפרחה נשמתם (שבת פח.). וזה שאמרו שמושה רבנו למד את התורה והיה משכחה, היינו, שהיה שוכח

עוד ועוד בתורה מפשט לרמז ולמעלה מזה שהם כולם עצמיות הבורא ב"ה, כך יזכה להאיר את שערי נפשו רוחו ונשמתו בסדר העולה, וימצא את עצמו עם לב בוער לאביו שבשמים.

זבהאי ועדא – כשנפש האדם מתחברת לקונה באהבה, ממילא כל הרע הולך ובטל ממנו, כמו שהשלים ה'דגל' דבריו במקום אחר (פרשת כי תשא): **'ידוע [כי] אורייתא וקודשא בריך הוא כולא חד** (זוהר הקדוש ח"ג עג), **ותיבת 'אנכי' (שמות כ ב) מרמז על דרך א'נא נ'פשי כ'תבית י'הבית** (שבת קה). **עד כאן. והיינו, כביכול נפשו של הקב"ה הוא ממש בתורה. וכיון שהקב"ה בעצמו שם, בוודאי ממילא בטל כל הסטרא אחרא ואין שום שליטה להם. ועל כן המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות וכו' (אבות פ"ג מ"ה), שבטילין כל הסיטרא אחרא ואין להם שום שליטה עליו כיון שהקב"ה שורה עליו.**

הרי שלנו לפנינו, שכל הלומד תורה שהיא עצמיות הבורא ממש, מתוך ביטול והכנעה כפי שמשה רבנו ניגש אל האלהים בעניויות וביראה, כך יזכה קמעה מעט מעט להפך את גופו מבשר ודם מגושם למהות אלוקית רוחנית ולהיות מרכבה לשכינה, וכפי מה שירבה בתורה עוד ועוד כן יתעלה ויתהדר יותר ויותר ויוכל להידבק באורחותיו של משה רבנו.

משה רבנו היה הסדרסוד בין ישראל לה', לפי שדק הוא ידע עד כמה גדול ה' ודם הוא

אכן על זה עצמו עמד משה רבנו ותמה כלפי מעלה, אחר שהוא זכה להתהלך בגדולות והשיג עד כמה גדול ה' ומהולל מאד, מדוע נעשה כה לעבדי ה' שנסתר מהם עד כמה גדולים מעשיהם כלפי שמיא, ולמה לא יזכו כמוהו להשיג ולראות בעיניהם עד כמה פועל כל מעשה שלהם לטובה, ויוקל מעליהם כל הניסיונות והמניעות, כשיכירו וידעו עד כמה חמור כל פגם עבירה ומנגד כמה השי"ת מתענג מכל ניסיון של איש מלחמה. וזה שביקש מהקב"ה 'הראנו נא את כבודך' (שמות לג יח), שבני ישראל יזכו להארת פני מלך ויעבדהו מתוך תשוקה וחמדה.

אבל לא באלה בחר ה' שהשיב לו 'כי לא יראני האדם וחי', ורצה באומרו לרמוז לו, כי דווקא העבודה העולה ממקום שאין מכירין אותו, היא המובחרת מכל להביא לדרגה הגדולה ביותר של 'תפארת' - שהאדם יהיה ממש חלק אלו-ה ממעל, ואם יפתחו ארובות השמים ויוודע לעין כל מרכבות כבודו, שוב לא יוכלו בני ישראל למצוא את ה'שמא דקודשא בריך הוא' גם במקומות נמוכים שמשם דייקא זוכים לגדולות, וזהו סדרו של עולם דברי שא חשוכא והדר נהורא (שבת ע"ז), ורק אחר יגיעה רבה של אש שחורה - להשחיר עצמו בניסיונות, רק אז יכולים לקבל מלעילא אש לבנה של בהירות בעבודת ה', ואי אפשר להפך הסדר. אך מכל מקום תפלה עושה מחצה (ויק"ר י ה) ומקצת בקשתו של משה רבנו נתקיימה, שבאותה שעה נאמר ונמסר למשה רבנו כח גדול ונורא, שאף על פי שאכן אין בכח התחתונים להשיג עד היכן ידם מגעת, וגם ה' אין זה מרוממותו לירד ממקומו ולספר להם עד היכן מגיעים מעשיהם, יזכה הוא - משה רבנו, להיות הממוצע בין ישראל לאביהם שבשמים, על ידי שבני ישראל יביטו בו וילמדו בתורה אשר מסר מן העליונים, ובכח שניהם יעוררו את כח התפארת שבלבם אף על פי שהיא איננה גלויה ושרויה אצלם כסדר.

והוא אשר דיברו הכתובים שכשבנה משה רבנו את משכן העדות, פתח את פיו בתחינה ובקשה מאת ה' שירד לשכון בעולם בין האנשים. ונאמר, כי משה רבנו אשר הכיר וידע את נפשות ישראל עד כמה לבם צועק ומבקש קרבת אלהים, הוא היחיד והמובחר שיכל לעמוד ולומר להשי"ת: 'ראה כי עמך הגוי הזה תאבי ישעך ורוצים קרבתך, וראוי להיעתר להם ולשכון עמם, מחמת שגם הארץ הגשמיות נהפכה להיות שמים לה"י מכח השתוקקותם ודביקותם'.

יז. וראה ב'זהר הקדוש' (ח"א לא., ח"ג עמו, אמרו אל ה' כי ירד לשכון בהארץ היא בחינת מלכות. ולהנ"ל

אתי שפיר, שמשה רבנו ושלמה המלך עמו, אמרו אל ה' כי ירד לשכון בערפל גם בארץ, לפי שהיא אינה

איתפשטותא דמשה בכל דרא ובכל נפשא עד עולם

זמזבטחים אנו, שתפלה למשה זו משה רבנו קיימת עמנו 'לדור ודור', והוא עומד ומתפלל על כל איש ישראל ונותן לו כח שישנה את כל מהותו הרוחנית שיוכל ה' לבוא לשכון בתוכו. ותמכנו יתדנו על דברי ה'זוהר הקדוש' האומר (תיקו"ז תי' סט קיב.) כי 'איתפשטותא דמשה נמשכת בכל דרא ובכל נפשא', וכל קהל עדת ישראל עליו יסמוכו בעבודתם להשיג הוד תפארת. וכבר נאמר, דהיינו טעמא שלא ידע איש את קבורתו של משה רבנו (דברים לד ו), ללמד לכלל, שחיותו לא נקברה בסעיף אדמה, אלא היא ממשיכה אצל זרעו בחיים בלב כל אחד ואחד. וכל איש ישראל הדבק בביטול גמור אל התורה הקדושה שהיתה שייכת למשה רבנו לבדו והוא מרצונו מסר לנו אותה במתנה (נדרים לח.), זוכה להתקרב גבי מלכא מכח הוד תפארתו של משה רבנו, עד שגופו נהפך אט אט להיות 'איש אלהים' ממש. והוא אשר מצינו בתלמוד הש"ס (שבת קא.; סוכה לט., ביצה לח.) שרבותינו התקלסו בניב של כבוד על דבריהם, בלשון 'משה שפיר קאמרת' – כאילו הדובר הוא משה רבנו עצמו, ולכאורה מאי האי שקראו בשם זה מי שלא היה שמו כן. אכן לדברנו הכל הולך למקום אחד, כי כשאדם זוכה ללמוד תורה כדקא יאות, אזי נדבק בו ניצוץ מנשמת משה רבנו, הנבחר מאז להיות סרסור ועבד נאמן לקשר בין ישראל לאביהם שבשמים שיוכלו אף הם להתעטר בתפארת, וכאילו משה רבנו דיבר בו"ת.

זי"ע ב'פני דוד' (פרשת תצוה): **'כי כל תלמיד חכם אמיתי יש בו ניצוץ משה רבינו ע"ה, ולכך אמרו משה שפיר קאמרת', יען ניצוץ משה רבינו מתנוצץ בו'.**

והבט עוד מענין זה, ממה שכתב ב'דגל מחנה אפרים' (פרשת דברים): **'כי**

בגדר ארץ אלא אף היא בגדר שמים, מחמת שהשי"ת שוכן בארץ כמו בשמים מכוחם של ישראל שהתקדשו ואת פני ה' המה מבקשים.

יה. ראה ב'של"ה הקדוש' (מסכת שבועות פרק נר מצוה ועוד) שהביא ענין זה כמה פעמים. וזה לשון מרן החיד"א

על זאת שבחו אהובים - ספרי הקודש ראשונים וגם אחרונים ספרי דרוש וחסידות, בדברם על מצות לימוד התורה, עד שבכל פליטת קולמוס העוסק בענין מתיקות זיו התורה, יש לשון של זהורית על גודל הזכות להתייגע בתורה ועל חיבתם של העוסקים בה. כי זה עתה נודע לנו כמה גדול כח התורה, שהלומד והעוסק בה בכל לב, זוכה לקשר של קיימא במשה רבנו - בעל השמועה העומד כנגדו (ירושלמי שקלים פ"ב ה"ה)^ט הנותן באמרי שפר שלו כח להתקשר בהשי"ת.

דאייתנא להכא מיושבים שני השאלות שהצבנו בראש הענין, מדוע זאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל ולא אחר זכה להיות מוסר התורה. ועוד, למה התורה קרויה 'אמת'. כי אמרנו, ש'מידת התפארת' היא הפנימיות של אור ה', ועתה העד בנו לאמר, שלא היה איש שזכה להיות אחוז בה' כמשה רבנו, מגודל השתוקקותו וביטולו המוחלט כלפי שמיא כבן היושב על ברכי אביו וכל מעייניו בו, וגם הונח לנו מדוע התורה אחוזה ב'אמת' - 'תפארת', כי התורה היא עצמיותו ית' ממש - 'אנא נפשי כתבית יהבית', והיא מאירה לכל מי ששם אורחותיו ומקיים בתרי"ג אבריו וחושיו את תרי"ג מצות ה', את אור ה' הפנימי שבתוכם.

'משה', כדמצינו כמה פעמים בגמרא (סוכה לט.) 'משה שפיר קאמרת'. שלפי שהיה מתנוצץ אז בו ניצוצות מבחינת משה'.

יט. ראה לדברי מרן ה'חתם סופר' זי"ע (פרשת בהעלותך): 'על פי מה שאמרו בירושלמי דשקלים (פ"ב ה"ה) שהאומר דברי תורה מפי איש, יראה כאלו בעל השמועה נגדו, דכתיב (לט ז) 'אך בצלם יתהלך איש'. ואם כן כל הלומד כל ז'

ידוע מי שלומד תורה לשמה, הוא בחינת משה סוד הדעת, גם 'לשמה' הוא אותיות 'למשה' וכו'. ולכן היה נקרא 'משה איש האלהים' (דברים לג א). וכן מי שעוסק בתורה לשמה נקרא בשם משה, כמו 'משה שפיר קאמרת' (סוכה לט.).

וב'מאור ושמש' (פרשת פינחס): 'ועל כן בכל הדורות שאחר כך אפילו בימי אמוראים, כשהיו אומרים דבר חכמה ודעת - היו אמוראים קוראים להם

ביאר 'מידת התפארת' על דרך העבודה בקצרה

בעת נעילת שער, עם סיומינו לברר את 'מידת התפארת', נצרו מעט מהעולה מכל האמור עד הנה, למען דעת את הדרך אשר נעלה בה בית א-ל.

'מידת התפארת' הוא כינוי לאלוקות, היינו, סוד הידיעה שכל דבר הנמצא או נעשה בעולם, נמצא בתוכו כח הוי"ה המחייהו, ושגם האדם עצמו כלול ובלול מצורה עליונה, וזה כל מהות הבריאה באמת, ואף על פי שכשקרה מה שנקרא במקובלים 'שבירת הכלים', שהעולם לא התקיים בצורתו הראשונה שכבוד ה' היה נודע לכל, והוצרך השי"ת לברוא עולמות חדשים בצמצום גדול יותר (ראה כל זה באורך בעץ חיים שער שבירת הכלים), אין זה חלילה שכבוד ה' נעלם ואיננו, כי בשורשו האמיתי כלפי השי"ת אין שום חילוק ושינוי בין העולמות הראשונים ששם האיר אור ה' באופן גלוי וידוע, לבין מצב העולם עתה – 'עולם התיקון' שבו נסתר כבוד ה', ולכן מצידו גם עתה ב'עולם התיקון' אין שום דבר שהוא רחוק מהשי"ת, ובכל דבר יש נקודת חיות אלוקות אלא שעתה נצרך יותר יגיעה כדי למצוא יראת ה' ודעת אלהים.

ואשרי כל זוכה להתדבק ביקר התפארת למצוא שם ה' בכל תהלוכותיו, כי על ידי זה, הריהו משיל מעצמו את העור ובשר הגשמי, ואט אט הוא נהפך להיות כנפשו רוחו ונשמתו ולמעלה מכך להיות בר אלהין, וכיון שכך אין ממילא לשום כח רע רשות לגשת אליו ולהרע לו, כי מי הוא זה ואיזה הוא אשר יבוא לכבוש ולעשות רע למי שמלך מלכי המלכים נמצא עמו, וגם כל רעה שכבר באה אליו מסתלקת והולכת מפחד הדר גאון ה' השורה על איש זה.

ואדידי האומה אשר הם לנו סימן מובהק עד היכן יכולים להשיג מדה זו הם: יעקב אבינו ואיתו עמו משה רבנו, ששניהם שווים לטובה שברוב מעשיהם למצוא את השי"ת, זכו להארת ה' עליהם, ביעקב אבינו כמו שמצינו שקראו ה' א-ל (מגילה יח.), ובמשה רבנו ש'משה ידבר והאלהים יענו בקול' (שמות יט ט) – בקולו של משה (ברכות מה.), שדיבורו ומהותו של משה היו אלוהיים.

וכל אדם קטן כגדול יש לו גם כן חלק באלהי ישראל שבקרבנו על ידי עסק התורה, כי כמו שנתבאר התורה היא כולה שמותיו של הקב"ה, ויש גם בה דרגות של נפש רוח נשמה חיה ויחידה כפי שיש באדם, וכשאישי ישראל זוכה לכוף עצמו אל התורה, אזי הוא מחבר ומקשר את כל חלקי גופו לאותם איברים רוחניים שיש בתורה הבאים לשכון אצלו.

עוד התבאר, שגדר זה של לכוף עצמו על דברי תורה, היא הנותנת לראות בתפארת, כי אם האדם לומד תורה שלא בחיות, ואינו מאמין שהתורה היא ממש שמותיו של הקב"ה, מהיכן יוכל להתדבק בה' על ידי לימוד התורה, כשהוא עצמו אינו מאמין כלל במושג זה שה' שוכן בתורה. אלא זאת ישוב האדם אל לבו, ש'תורת ה' היא תמימה' ואין ביכולת שום אדם להשיגה ולידע ערך אחד מרוב גדולה, ויש עליו חוב ללמוד תורה שעיקרה ביטול גמור לתורה ולנותנה החבוי בין האותיות, וכפי מה שייגע עצמו ויתבטל אל התורה, ויאמין שבכח הדיבור היוצא משפתיו, כך כוחו גדול לקבץ נדחים של כל חלקי הבריאה שיהיו בטלים ומבוטלים להשי"ת, ומתנוצץ בקרבנו רוחו של משה רבנו המתלווה עם כל תלמיד חכם העוסק בתורה, ויזכהו ה' להיות לשם ולתפארת ולתהילה.

עבודה מתנה זו של דביקות בתורה ובנותנה, היא עבודת עבודה לילה ויום לא ישבותו עד כי יבוא שילה, ואל ידמה אדם בנפשו, שאם השיג מה, הרי שהגיע לקצה גבול היכולת. כי דרך העבודה היא, שככל שהאדם זוכה להגיע להשגה כלשהוא, יושב הקב"ה הרואה את נאמנותו אליו, ומוסיף עליו עוד קושי כדי להגביהו עוד, ונמצא שאותו מקום שעמד שם בראשונה והיה אצלו ברום המעלה, הוא כעת שני

נג - כליל תפארת בראשו נתת לו -

בדרגה למה שה' נותן לו בטובו שיכול להשיג ברב כח^{יא}, ותפקיד האדם בכל ימיו לעלות ממדרגה למדרגה עוד ועוד לתקן עולם במלכות שד-י, על ידי החיבור לצינור המקשר בין התחתונים לעליונים – משה רועה הדורות כולם.

זבהאי שעתא - כשתכל מלאכת הבאת חלקי הבריאה לשורשם בכח התורה, יבוא משה רבנו הגואל האחרון (אור החיים שמוות כז כ) שעמד אחר כתלנו בכל ימי הגלות, ויגלה לעינינו את בנין התפארת שיצא מתשוקת לבבינו והדביקות לתורת ה' בשנות שראו רעה, שגרמו ל'תורה חדשה מאיתי תצא' (ויק"ר יג א), לגילוי כבוד ה' - תפארת שלא היה כמוהו בעולם, ואז נזכה כולנו להארת אמיתות התורה כפי שנגלה למשה רבנו, שהשי"ת ידבר עמנו פה אל פה ובלשון 'וידבר' כמו שדיבר עם משה רבנו, כמו שניבא ישעיהו (ישעיה מוה) 'ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדו כי פי ה' דבר'.

הולך עמו התנגדות והסתר וכו'. לכן עובד ה' שמתרעם בראותו הסתרות שונות בעבודת ה', לא מחכמה שאל על זאת, כי אדרבא לטובה בא לו ההסתר, באותו הזמן שכבר יש לאל ידו לתקנו'.

כא. וכך הם דברי ה'שפת אמת' (פרשת תולדות שנת תרמ"ד): 'וידוע שלכל מדה יש הסתר, שיש אהבה טובה ואהבה רעה. כי אחר החטא [של אדם הראשון] יש בכל דבר תערובות, וכן בפרט בכל אדם, אחר כל ענין השגה

קהל חסידי קאסוב

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בס"ד

השיעור השבועי
הקדמה ללימוד ספרי חסידות
מתקיים באופן כללי מדי שבוע בשבוע

ביום ב' בערב*

בבית מדרשינו
1353-55th Street

בשעה 9:45

עד שעה 10:30
[ואח"כ יתקיים מנין מעריב]

ניתן לשמוע השיעורים בקו קול קאסוב
במס' 718-682-2004 [1-5]

וכן ניתן לשמוע מודעות אדות השיעור
במס' הנ"ל [2-1]

* כדאי לצלצל כל שבוע מקודם לשמוע אם יש
שינוי בזמן מסירת השיעור

